

Kan flere få AFP i privat sektor?

Kort intro om AFP, sliterordningen og Fellesforbundets modell

Tove Midtsundstad

Fafrokost 23. april 2025

AFP i privat sektor – kort historikk

- 1988 Etablering av den avtalefestede pensjonsordningen (AFP) ved LO-NHO oppgjøret
- 1989 Adgang til å ta ut AFP fra fylte 66 år
- 1990 Adgang til å ta ut AFP fra fylte 65 år
- 1993 Utvidelse av AFP til 64-åringene
- 1997 Utvidelse av AFP til 63-åringene og mulighet til å kombinere delvis AFP-uttak og fortsatt arbeid
- 1998 Utvidelse av AFP til 62-åringene
- 2005 Pensjonsforliket i Stortinget, statens støtte til AFP-ordningen skal videreføres
- 2008 Omlegging av AFP fra en førtidspensjon for de mellom 62-66 år til en tilleggspensjon for alle med rett til AFP inkl. en delvis skjerming av de første årskullene for virkningen av levealdersjusteringen. Enighet om å utrede ordningen etter 10 år.
- 2017 LO og NHO evaluerer AFP-ordningen
- 2018 Tetting av enkelte hull AFP-ordningen, innføringen av et slitertillegg og enighet mellom LO og NHO om å utrede en omlegging av AFP-ordningen.
- 2021 LO og NHO foreslår i en rapport å legge om AFP fra en kvalifiseringsordning til en opptjeningsordning
- 2023 Fellesforbundets landsmøte besluttet at en heller burde ta utgangspunkt i AFP-ordningen slik den er og forbedre denne.
- 2024 AFP-utvalget i Fellesforbundet foreslår en alternativ modell

Slitertillegget

Tilleggsytelse til arbeidstakere som tar ut AFP som 62-, 63- og 64-åringer, og som:

- ikke lenger er i jobb og
- har hatt en inntekt under 7,1 G de tre siste årene før AFP-uttaket

Ytelsen:

0,25 G fra 62 år (kr. 31 007, gitt G=kr. 124 028 i 2024)

2/3 av 0,25 G fra 63 år (kr. 20 672)

1/3 av 0,25 G fra 64 år (kr. 10 336)

Ytelsen er ikke livsvarig, men stopper ved fylte 80 år.

Rett til slitertillegg faller bort dersom mottakeren etter første utbetaling av tillegget mottar en brutto årsinntekt som overstiger kr. 31 000 (toleransebeløpet) i løpet av et kalenderår.

Ordningen blir finansiert over sluttvederlagsfondet. Etter 31.12.2023 har det ikke blitt innbetalt ytterligere premier til denne ordningen.

Fellesforbundets modell

Legger til grunn dagens kvalifiseringsregler i AFP i privat sektor, men foreslår å innføre en unntaksbestemmelse i ordningen for arbeidstakere som mister retten til AFP på slutten av sin yrkeskarriere. .

Det foreslås at de som faller fra før fylte 62 år likevel kan få AFP om de har:

- 7 år i AFP-ordningen mellom fylte 50 og 62 år (utvidelse av kvalifiseringsperioden fra 9 til 12 år), og
- minst 18 år samlet i AFP-ordningen

Samtidig fravikes da kravet om å være ansatt og reell arbeidstaker og kravet om inntekt på uttakstidspunktet og i det foregående inntektsåret.

Tove Midtsundstad

tim@fafo.no

<https://www.fafo.no/forskningstema/velferd/pensjon>

fafo.no